

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –

«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή

« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»

Αγαπημένα μου παιδιά της Πέμπτης και Έκτης τάξης των Κλινικών του Νοσοκομείου Παίδων «Π. & Αγλαΐα Κυριακού» και όχι μόνο,
γεια σας.

Πριν ακριβώς τη μεγάλη εορτή της Ανάστασης σκέφτομαι ν' ασχοληθούμε με τον πολυτραγουδισμένο Απρίλη, τον πένθιμο και αναστάσιμο Απρίλη. Διάλεξα ν' ακούσουμε δύο διαφορετικά τραγούδια για τον μήνα Απρίλη και στη συνέχεια να διαβάσουμε και να εργαστούμε παίζοντας επάνω στους στίχους αυτών των τραγουδιών, συγκρίνοντάς τα με ένα κλασσικό ποίημα του Εθνικού μας ποιητή Διονυσίου Σολωμού, τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους». Το ποίημα αυτό το έχουμε μελετήσει και σε προηγούμενο μάθημά μας, οπότε σας είναι γνωστό.

Είμαστε έτοιμοι;
Ας αρχίσουμε.

Ας ακούσουμε στην αρχή το γνωστό τραγούδι 1 «**Απρίλη μου ξανθέ**», του **Μίκη Θεοδωράκη** από τη Μαρία Φαραντούρη, πατώντας το πλήκτρο ctrl του υπολογιστή και κάνοντας κλικ με το ποντίκι του υπολογιστή, στον επόμενο ηλεκτρονικό σύνδεσμο <https://youtu.be/kR7dugpBvgc>

Συνεχίζουμε με το τραγούδι 2 «**Ένας ευαίσθητος Απρίλης**» του **Παντελή Θαλασσινού**, πατώντας το πλήκτρο ctrl του υπολογιστή και κάνοντας κλικ με το ποντίκι του υπολογιστή, στον επόμενο ηλεκτρονικό σύνδεσμο <https://youtu.be/mUd9Sj619-o>

Ας διαβάσουμε τους στίχους των τραγουδιών, με τη σειρά που τα ακούσαμε.

1) «**Απρίλη μου**»

του Μίκη Θεοδωράκη

Απρίλη μου ξανθέ
και Μάη μυρωδάτε
καρδιά μου πώς αντέχεις
μέσα στην τόση αγάπη
και στις τόσες **ομορφιές**.

Γιομίζει η γειτονιά
τραγούδια και φιλιά.
την κοπελιά μου τη λένε Λενιώ
μα το 'χω μυστικό.

Αστέρι μου χλωμό
του φεγγαριού αχτίδα
στο γαϊτανόφρυδό σου
κρεμάστηκε η καρδιά μου
σαν το πουλάκι στο ξόβεργο.

Λουλούδι μου, **λουλούδι μυριστό**
Και ρόδο μυρωδάτο
Στη μάνα σου θα 'ρθω
Να πάρω την ευχή της
Και το ταίρι π' αγαπώ

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –

«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή

« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»

Κρατείστε στο νου σας τις λέξεις και τις φράσεις που σας έχω κλείσει στο κίτρινο χρώμα και διαβάστε πολλές φορές τους συγκεκριμένους στίχους.

Τώρα σας ζητώ να διαβάσετε το ποίημα του Διονυσίου Σολωμού «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», στα δύο από τα τρία Σχεδιάσματά του.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ Β΄

Ο Απρίλης με τον Έρωτα χορεύουν και γελούνε,

Κι όσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόσ' άρματα σε κλειούνε.

Λευκό βουνάκι πρόβατα κινούμενο βελάζει,
και μες στη θάλασσα βαθιά ξαναπετιέται
πάλι,
π' ολονυχτίς εσύσμιξε με τ' ουρανού τα
κάλλη.

Και μες στις λίμνης τα νερά, όπ' έφθασε μ'
ασπούδα,

Έπαιξε με τον ίσκιο της γαλάζια πεταλούδα,
που ευώδιασε τον ύπνο της μέσα στον άγριο
κρίνο

το σκουληκάκι βρίσκεται σ' ώρα γλυκιά κι
εκείνο.

Μάγεμα η φύσις κι όνειρο στην ομορφιά και
χάρη

Η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό
χορτάρι.

Με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες
κρένει:

«Όποιος πεθάνει σήμερα χίλιες φορές
πεθαίνει».

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ Γ

Έστησ' ο Έρωτας χορό με τον ξανθόν Απρίλη,

Κι η φύσις ηύρε την καλή και τη γλυκιά της ώρα,
Και μες στη σκιά που φούντωσε

και κλει δροσιές και μόσχους

Ανάκουστος κιλαϊδισμός και λιποθυμισμένος.

Νερά καθάρια και γλυκά, νερά χαριτωμένα,

Χύνονται μες την άβυσσο τη μοσχοβολισμένη,

Και πέρνουνε το μόσχο της, κι αφήνουν τη δροσιά τους,

Κι ούλα στον ήλιο δείχνοντας τα πλούτια της πηγής τους,

Τρέχουν εδώ, τρέχουν εκεί, και κάνουν σαν αηδόνια.

Εξ' αναβρύζει κι η ζωή σ' γη, σ' ουρανό σε κύμα.

Αλλά στης λίμνης το νερό, π' ακίνητό 'ναι κι άσπρο,

Ακίνητ' όπου κι αν ιδείς, και κατάσπρ' ως τον πάτο,

Με μικρόν ίσκιον άγνωρον έπαιξ' η πεταλούδα,

Που 'χ' ευωδίσει τς ύπνους της μέσα στον άγριο κρίνο.

Αλαφροϊσκιωτε καλέ, για πες απόψε τι 'δες'

Νύχτα γιομάτη θαύματα, νύχτα σπαρμένη μάγια!

Χωρίς ποσώς γης, ουρανόσ και θάλασσα να πνένε,

Ούδ' όσο καν' η μέλισσα κοντά στο λουλουδάκι,

Γύρου σε κάτι ατάραχο π' ασπρίζε μες στη λίμνη,

Μονάχο ανακατώθηκε το στρογγυλό **φεγγάρι,**

Κι όμορφη βγαίνει κορασιά ντυμένη μες το φως της

Εκτυπώστε τα παραπάνω ποιήματα σε διαφορετικά φύλλα χαρτιού, για να μπορείτε να τα βάλετε το ένα δίπλα στο άλλο και να συγκρίνετε τους στίχους.

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –

«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή

« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»

Εργασία 1

Περιγράψτε σε μια δική σας πρόταση ή προτάσεις τη σκηνή με τα πρόβατα από το Β Σχεδιάσμα του ποιήματος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

Τι είχε συμβεί στη θάλασσα όλη τη νύχτα; Αντιγράψτε το στίχο από το Β Σχεδιάσμα και ξαναγράψτε το με δικά σας λόγια.

Περιγράψτε σε μια δική σας πρόταση ή προτάσεις τη σκηνή με την πεταλούδα από το Β Σχεδιάσμα του ποιήματος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

Συμπληρώστε μπροστά από τα ουσιαστικά τα επίθετα που τα περιγράφουν στο Β Σχεδιάσμα του ποιήματος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

	πεταλούδα		Χορτάρι
	πέτρα		Κρίνο

«μάγεμα η φύσις κι όνειρο στην ομορφιά και χάρη»

Γράψε τα επίθετα που περιγράφουν τη φύση στον παραπάνω στίχο.

--	--	--	--

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –

«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή

« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»

Εργασία 2

Αντιστοιχίστε τον πρώτο στίχο της πρώτης στροφής του τραγουδιού (1) «Απρίλη μου ξανθέ», με στίχους που ταιριάζουν ή τους περιγράφουν από τα Σχεδιάσματα Β και Γ του ποιήματος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

1	Απρίλη μου ξανθέ	
---	-------------------------	--

Εργασία 3

Βρείτε για τον πέμπτο στίχο του τραγουδιού «Απρίλη μου ξανθέ», **«μέσα στην τόση αγάπη και στις τόσες ομορφιές»,**

(Α) τα ρήματα και τις σκηνές που δείχνουν **αγάπη** και τρυφερότητα, που περιγράφονται στο Β Σχεδιάσμα του ποιήματος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι

5	μέσα στην τόση αγάπη	
---	----------------------	--

(Β) τις **ομορφιές**, που περιγράφονται στο Β Σχεδιάσμα του ποιήματος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», σας δίνω βοήθεια έχοντας χρωματίσει τις σχετικές λέξεις και φράσεις.

5	και στις τόσες ομορφιές.	
---	--------------------------	--

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –
«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή
« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»
Εργασία 4

Πώς περιγράφεται **το αστέρι - η νύχτα** και **το φεγγάρι** στο τραγούδι «Απρίλη μου ξανθέ» και πώς στο Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

«Απρίλη μου ξανθέ»
Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»
«Απρίλη μου ξανθέ»
Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

Για να βρείτε τον στίχο που ταιριάζει από το ποίημα Ελεύθεροι Πολιορκημένοι, σκεφτείτε πώς συμπεριφέρεται ένα πουλάκι που πιάνεται σε «ξόβεργο», δηλαδή σε παγίδα.

«Απρίλη μου ξανθέ»	Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»
4 κρεμάστηκε η καρδιά μου	
5 σαν το πουλάκι στο ξόβεργο.	

Συνεχίζουμε με τους στίχους του δεύτερου τραγουδιού «Ένας ευαίσθητος Απρίλης»

2) **«Ένας ευαίσθητος Απρίλης»**
 του Παντελή Θαλασσινού

Ένας ευαίσθητος Απρίλης, ένας αθέατος καιρός
 γελάει το φρουρό της πύλης και βγαίνει ήλιος λαμπερός.
 Πετά τα ρούχα του στρατιώτη, φορά πουκάμισο λευκό
 και στην αγάπη του την πρώτη στέλνει ένα όνειρο γλυκό.

Φέρνει μια ζάλη στους ανέμους, ανατριχίλα στο νερό
 με την καρδιά **στήνει** πολέμους και **με τον Έρωτα χορό**.

Ένας ευαίσθητος Απρίλης, ένας αθέατος καιρός
 Γελάει το φρουρό της πύλης και βγαίνει ήλιος λαμπερός.
 Από τους κήπους κόβει βάνια κι' απ' την αυλή του πασχαλιές
 Για να στολίσει τα ναυάγια που 'μειναν δίχως αγκαλιές.

Φέρνει μια ζάλη στους ανέμους, ανατριχίλα στο νερό
 με την καρδιά **στήνει** πολέμους και **με τον Έρωτα χορό**.

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –

«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή

« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»

Πριν εργαστούμε πάνω στο δεύτερο τραγούδι, ας θυμηθούμε σύντομα το ιστορικό γεγονός της «Πολιορκίας του Μεσολογγίου», που αποτέλεσε την έμπνευση του Διονυσίου Σολωμού για να γράψει το ποίημά του «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

Έξοδος του Μεσολογγίου

Ελληνική Επανάσταση του 1821

Η έξοδος του Μεσολογγίου

Η **Έξοδος του Μεσολογγίου** ή κατά ορισμένους συγγραφείς το *Ολοκαύτωμα του Μεσολογγίου* αναφέρεται στην έξοδο που πραγματοποίησαν οι πολιορκημένοι στρατιώτες και άμαχοι του Μεσολογγίου, όταν οι δυνατότητες συνέχισης της άμυνας απέναντι στα τουρκικά και αιγυπτιακά στρατεύματα είχαν χαθεί, λόγω εξάντλησης των τροφίμων. Το γεγονός συνέβη την νύχτα μεταξύ 10ης και 11ης **Απριλίου** 1826, την ημέρα της εορτής της Κυριακής των Βαΐων, κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1821.

Αφού κρατήσετε στο μυαλό σας τις παραπάνω πληροφορίες, διαβάστε ξανά τους στίχους του τραγουδιού «Ένας ευαίσθητος Απρίλης».

Εργασία 5

Αντιγράψτε τους στίχους του τραγουδιού «Ένας Ευαίσθητος Απρίλης», που περιγράφουν πολιορκία και πολιορκημένους.

Ποιοι στίχοι του τραγουδιού «Ένας Ευαίσθητος Απρίλης» αντιγράφουν στίχους από το Γ Σχεδιάσμα του ποιήματος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

«Ένας ευαίσθητος Απρίλης»

Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –
«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή
« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»

Εργασία 6

Βρείτε αντίστοιχους στίχους από το Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», για τον στίχο «Φέρνει μια ζάλη στους ανέμους, ανατριχίλα στο νερό», του τραγουδιού «Ένας ευαίσθητος Απρίλης».

«Ένας ευαίσθητος Απρίλης»
Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»
«Ένας ευαίσθητος Απρίλης»
Γ Σχεδιάσμα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

Εργασία 7

Σε ποιους στίχους του τραγουδιού «Ένας ευαίσθητος Απρίλης» γίνεται αναφορά στη χρονική στιγμή της εξόδου του Μεσολογγίου, που έγινε ξημερώματα της Κυριακής των Βαΐων.

Ποια μπορεί να είναι «τα ναυάγια» του στίχου «που ἔμειναν δίχως αγκαλιές».

Σε ποιους στίχους του τραγουδιού «Ένας ευαίσθητος Απρίλης», φαίνεται η ευαισθησία του Απρίλη.

Ποιες γιορτές κάνουν τον Απρίλη να δείχνει «ευαίσθητος»;

ΓΛΩΣΣΑ ΤΑΞΕΙΣ Ε και ΣΤ –
«Ο πολυτραγουδισμένος Απρίλης» ή
« Ο Απρίλης σε ένα ποίημα και στους στίχους δύο τραγουδιών»

Όλες οι προτεινόμενες απαντήσεις των Εργασιών του μαθήματος αυτού σας δίνονται στο συνοδευτικό Έγγραφο 2, με τίτλο «Απαντήσεις των Εργασιών του μαθήματος».

Από τις Συνδέσεις Διαδικτύου 1 και 2 μπορείτε να απολαύσετε ξανά τα δύο τραγούδια του μαθήματός μας.

Τέλος στη 2^η Ενότητα του μαθήματος, μπορείτε να απολαύσετε Πίνακες με θέα την Άνοιξη, του διάσημου Ζωγράφου Βαν Γκογκ (Van Gogh), που τους ζωγράφιζε ενώ νοσηλευόταν.

Βλέπουμε την Άνοιξη μέσα από τα μάτια θα μπορούσαμε να πούμε ενός «πολιορκημένου» αποκλεισμένου Ζωγράφου, κατά την περίοδο της θεραπείας του στο νοσοκομείο της Arles.

Μέχρι την επόμενη «συνάντησή μας», σας χαιρετώ

Η δασκάλα σας

κ. Δήμητρα